

Vides creuades, ocells de pas

2009-02-10 18:50:26

Urbà Lozano

Plagis

Bromera, Alzira, 2008

Una telefonada de la regidora de cultura d'un poble català avisa Carles Llorenç que ha guanyat un premi literari. Res d'estrany doncs, fins ací: en un país on ja fa temps que hi ha més premis que escriptors –i on ara mateix és probable que n'hi haja més també que lectors– guanyar un premi forma part de la quotidianitat més banal. La cosa canvia, però, si tenim en compte que Llorenç no s'havia presentat al premi en qüestió –bé, o potser la cosa continua sense canviar gaire– i si resulta que el suposat conte que hauria enviat és, en realitat, el plagi d'un relat d'un dels patriarques de les lletres catalanes contemporànies. A tot això cal afegir, a més, l'aparició d'una antiga coneguda de Llorenç esquarterada al seu domicili, on s'han trobat documents que relacionen tots dos.

Aquest és el plantejament argumental de *Plagis*, una novel·la divertida i àgil, amb una prosa eficaç que, sota l'aparença d'un doble misteri que cal resoldre, s'atreveix amb solvència amb temes tan delicats com les relacions humanes o el desnivell entre els somnis construïts durant la joventut i la realitat de l'època adulta. Relacions entre pares i fills i relacions de parella, solituds, frustracions, itineraris vitals que s'assemblen poc o gens a les previsions inicials, etc., en són alguns dels ingredients. Tractats, però, amb un estil que busca deliberadament fugir del drama, i que fa servir l'humor com a element distanciador. Amb una estructura que és, sense dubte, un dels punts forts de l'obra: una mena de joc de *vides creuades*, de personatges aparentment allunyats els uns dels altres, però que van desvetllant a poc a poc punts de contacte, que es van entrellaçant fins a tancar una gran xarxa; amb connexions de tots els tipus: des de les més anecdòtiques, sense transcendència per a la trama principal i que no depassen el joc amb el lector, fins aquelles que esdevenen –més prompte o més tard– essencials per al desenvolupament de la història. Una fragmentació, de fet, que s'estén a altres aspectes de l'obra, com les diferents variants dialectals del català que s'hi usen –justificades pel context de l'acció en llocs diversos com València, Terrassa i Mallorca, principalment– o respecte dels gèneres narratius que s'hi barregen: conte breu, guió cinematogràfic, novel·la...

La voluntat explícita de donar un to humorístic a la novel·la és present, sobretot, en la veu d'un narrador sentenciós, càustic i sorneguer. Però també, per exemple, en aspectes com algunes de les intervencions –especialment les inicials– dels membres de la policia, retratats amb un cert aire *charlotesc*. També semblen tenir aquesta intenció les abundants repeticions del text: l'ús que es fa de determinades frases o expressions que apareixen moltes vegades i de manera idèntica –literal– en boca de personatges distints. L'abús d'aquestes repeticions, però, és un dels aspectes més qüestionables de l'obra, des del nostre punt de vista. La reiteració excessiva d'un recurs que, a partir d'un determinat moment, passa de ser un apunt estilístic enginyós i divertit a esdevenir un llast. L'ull d'un lector mínimament entrenat, de fet, quan ja en porta unes quantes, les evita.

En alguns moments, la novel·la de Lozano ens ha fet recordar [Ferran Torrent](#); i no tant per la part de la

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

trama que pot remetre a la novel·la de lladres i serenos –que també– com per la manera de narrar. La desimboltura i l'agilitat de la prosa, la naturalitat dels diàlegs, l'amenitat del conjunt, en definitiva, ben poc habituals a casa nostra. De fet, hi ha un determinat tipus de novel·la que fins ara semblava que no era possible, o que no tocava, o que no érem capaços de fer, amb Torrent com una de les poques excepcions. Un tipus de novel·la com la de Lozano, en definitiva: ben construïda, que pot arribar a un públic ampli, que entreté i diverteix –que això, sense cap dubte, també és la literatura– i que al mateix temps permet una segona lectura plena de referències variades, d'intertextualitat i de reflexions sobre temes diversos.